

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б) Б, ЦВК і СНК БССР

№ 267 (5941) 21 лістапада 1937 г., нядзеля ЦАНА 10 КАП.

МАРШАЛЫ ІМЕМ НАРОДА

Два годзі назад — 20 лістапада 1935 года — Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісарыяў Саюза ССР прысвоілі вышэйшым ваенным званні маршалаў Савецкага Саюза вышэйшым палкаводцам Чырвонай Арміі таварышам Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву, Аляксандру Ільічу Егораву, Сямёну Міхайлавічу Будзіннаму і Васілію Канстанцінавічу Блюхеру. У гэтых чатырох слаўных імёнах уявіліся пераможныя і героі вайны, якія ўнеслі вялікі ўклад у перамогу над напалеонаўскім і гітлераўскім ворагамі.

Пад іх кіраўніцтвам Чырвоная Армія зорка ахоўвае савецкую зямлю ад ворагаў. З імем першага маршала Савецкага Саюза, народнага камісара абароны Кліменція Ефрэмавіча Варашылава — бліжэйшага саратніка Вялікага Сталіна — звязана ўся гісторыя барацьбы і перамог Чырвонай Арміі, барацьбы за заваяванне Вялікай Кастрычніцкай пралетарскай рэвалюцыі, за сацыялізм. У імені таварыша Варашылава ўявіліся несакарнальнае магучасць першай і адзінай у свеце Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Палкі рэвалюцыянераў, непахісныя большыя, прайшоўшы разам з Леніным і Сталіным праз агонь трох рэвалюцый, прышлі да чыстага Леніна, які ўсёй душой аддаўся партыі, жалезнаму палкаводцу, пад кіраўніцтвам геналяльнага стратэга рэвалюцыі Леніна і Сталіна разграмілі палкі замежных інтэрвэнтаў і белгвардзейцаў, біліся з арганізатарам абароны краіны — Кліменціем Ефрэмавічам Варашылавым і яго саюзнымі любімамі савецкага народа.

З пачаткам вялікай раласці працоўных Менска і Савецкай Беларусі сустрэлі павяджэнне аб тым, што таварыш Варашылаў атрымаў балатывавацца ў дэпутаты Савета Саюза па Менскай выбарчай акрузе.

Рабочыя, калгаснікі, настаўнікі, студэнты, байцы, камандзіры, самагужнікі, хатнія гаспадыні з ахапленнем вітаюць свайго кандыдата Кліменція Ефрэмавіча Варашылава і горада дзякуючы таварышам Сталіну і Цэнтральнаму Камітэту партыі за аказаны працоўным Менска гонар — аддаць 12 снежня свае галасы за бліжэйшага саратніка і друга Вялікага Сталіна, за вернага сына большэвіцкай партыі, за вернага сына вялікага савецкага народа.

— Мы з радзімо аддадзім свае галасы за любімага правядыра Чырвонай Арміі таварыша Варашылава, — такі аднадушны голас усіх выбаршчыкаў Менскай гарадской выбарчай акругі.

Мітынгі, якія абсалі ўчора на праграмаванні Менска ў звязку з другой гадавінай прысваення звання маршала кандыдату сталіні Савецкай Беларусі тав. К. Е. Варашылаву, выдзілі ў грандзёныя дэманстрацыі любі і адданасці камуністычнай партыі, вялікаму правядыру народаў таварышу Сталіну і яго першаму саратніку, жалезнаму палкаводцу таварышу Варашылаву.

— Галасуючы за нашага дарагога кандыдата таварыша Варашылава, — заўважылі рабочыя Менска, — мы галасуем

за нашу партыю, за леніна-сталініскай Цэнтральны Камітэт, за нашага любімага і мудрага правядыра таварыша Сталіна.

Слаўны саратнік таварыша Варашылава, памеснік наркома абароны маршал Савецкага Саюза Аляксандр Ільіч Егораву — выдатны палкаводзец, храбры салдат рэвалюцыі, нястомны памочнік таварыша Сталіна ў самыя цяжкія годзі грамадзянскай вайны, — сапраўдны майстар большэвіцкага ваеннага мастацтва.

Навекі ўвайшоў у гісторыю ўспегі ў народных песнях, аваянае славы перамогі і мудрага правядыра таварыша Сталіна, палкаводца таварыша Варашылава, пулюнага народнага самародка — героя грамадзянскай вайны, маршала Сямёна Міхайлавіча Будзіннага, зорка камандуючага войскамі Маскоўскай ваеннай акругі. Разам з таварышам Варашылавым, пад кіраўніцтвам таварышаў Леніна і Сталіна Будзінны вёў ад перамогі да перамогі героічныя палкі легендарнай Першай Горнай Арміі. Ён унёс у незалежнасць старонкі ў гісторыю грамадзянскай вайны.

Хто ў нашай краіне не ведае Васілія Канстанцінавіча Блюхера — дастойнага палкаводца Чырвонай Арміі — героя Перскага і штурмавых пачы Сівака, артылітарска перамог над белгвардзейскімі бандамі і японскімі інтэрвэнтамі, Маршала Савецкага Саюза тав. Блюхер, на чале Чырвонасцяжнай Далёкаўсходняй Арміі, зорка ахоўвае астранутую ў бетон і сталь далёкаўсходнюю граніцу Савецкага Саюза.

Сла Чырвонай Арміі, якой кіруюць выдатны палкаводца на чале з першым маршалам Савецкага Саюза таварышам Кліменціем Ефрэмавічам Варашылавым, несакарнальна. Асабачнае выдатнае баявое тэхнічнае, моцнае свай большэвіцкім духам, свай непахіснай адданасцю раласці, пачытай і Вялікаму Сталіну, арганізатару выдатнага любімога народа, выхаванага на гераічных традыцыях грамадзянскай вайны, Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі гатова ва ўзбурэнае сутрэць напад ворагаў.

Чырвоная Армія з'яўляецца магучым аплотам міру. Але яна гатова сперш ў паросток ворага, які асмеліцца напаць на нас.

Някой фантызіі палітычнай вайны зрабавіць сабе на нас першага маршала Савецкага Саюза, народнага камісара абароны таварыша К. Е. Варашылава.

«Наша моцна існуе не для нападу, але толькі да моманту нападу ворага на нашу радзіму. Яна будзе самай нападатчай з усіх калі-небудзь нападатчых арміяў, калі вораг не прымусяць за гэтага».

Выхавана Сталіным і Кліменціем, уважлівае маршалам Варашылавым, Чырвоная Армія з'яўляецца гранітным, несакарнальным аплотам савецкай зямлі, магучым варткам заваявання Вялікай Кастрычніцкай Сацыялістычнай рэвалюцыі.

У дзень другой гадавіны прысваення савецкім урадам таварышу Варашылаву і яго слаўным саратнікам вышэйшага ваеннага звання маршала Савецкага Саюза працоўныя Менска і Савецкай Беларусі пачыноць палкавае прысваенне любімаму кандыдату ў Савет Саюза ад Менскай гарадской выбарчай акругі, слаўнаму сталініскаму палкаводцу, адданаму сыну сацыялістычнай раласці, першаму маршалу Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву.

ПАЛКАЕ ПРЫВІТАННЕ ДАРАГОМУ КАНДЫДАТУ У СОВЕТ САЮЗА АД МЕНСКАЙ ГАРАДСКОЙ ВЫБАРЧАЙ АКУРГІ, СТАЛІНСКАМУ ПАЛКАВОДЦУ, ЖАЛЕЗНАМУ НАРКОМУ АБАРОНЫ, ПЕРШАМУ МАРШАЛУ СОВЕЦКАГА САЮЗА КЛІМЕНЦІЮ ЕФРЭМАВІЧУ ВАРАШЫЛАВУ

НА ЗАВОДЗЕ ІМЯ ВАРАШЫЛАВА

На сярэдзіну механічнага цеха менакага заводу імя Варашылава пачалі збірацца рабочыя нашога зводу.

Адтрымаўшы мітынг, Слова атрымаў саратнар парткома заводу тав. Ермакоў. Ён гаворыць аб тым, што адзначае другую гадавіну прысваення звання маршала Савецкага Саюза наркому абароны таварышу Варашылаву для рабочых заводу, які лосіць яго слаўнае імя, з'яўляецца вялікай раласцю і гонарам. Гэта раласць і гонар тым больш вялікі для рабочых заводу і ўсіх працоўных Менска, што першы маршал Савецкага Саюза, жалежны нарком абароны таварыш Варашылаў даў сваю згоду балатывавацца кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Менскай гарадской выбарчай акрузе.

Апошнія словы тав. Ермакоўца пакрываюцца бурнай асабітай. З усіх калі-небудзь прысутных гаворыцца: «Някой жыве любімы правядыр народа таварыш Сталін!» «Някой жыве наш кандыдат у дэпутаты Савета Саюза першы маршал Савецкага Саюза таварыш Варашылаў!» Па цэлу пракалявацца таварышам «Ура».

Затым слова прадстаўляе таварыш Шаўроў, які гаворыць аб вялікім гонары адзначыць другую гадавіну прысваення звання маршала Савецкага Саюза таварышам Варашылаву, які з'яўляецца нашым кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза.

Мітынг скончыўся прыняццем прытэлыга пісьма таварышу Варашылаву ў ім рабочыя пачыноць таварышу Варашылаву свае галасы прытэліце. Пісьмо заканчваецца словамі:

«З непаўторнаю чакаем мы цябе, Варашылаў — 12 снежня, — калі ўсе, як адзін, з пачуццямі вялікай раласці і гонара прытэліце да выбарчых урнаў, каб аддаць свае галасы за зорнага сына большэвіцкай партыі і савецкага народа, за бліжэйшага саратніка таварыша Сталіна, вялікага палкаводца Чырвонай Арміі Кліменція Ефрэмавіча Варашылава».

НА ФАБРЫЦЫ „КАСТРЫЧНІК“

Учора на менскай швейнай фабрыцы «Кастрычнік» адбыліся тысячны мітынг, прысвечаны другой гадавіне прысваення таварышу Варашылаву звання маршала Савецкага Саюза.

З кароткай інфармацыяй выступіла саратнар партыйнага камітэта тав. Мельніка.

Сеня, — гаворыць майстар 2-га цеха тав. Лазылаў, — калі мы адзначаем другую гадавіну прысваення звання маршала Савецкага Саюза Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву, мы ішлем палкавае прытэліце нашаму любімаму кандыдату ў дэпутаты Савета Саюза.

Усе выступляючыя гаворылі аб сваёй любі і таварышу Варашылаву, аб іхнай любі больш агултаначна свай партыі Леніна — Сталіна, пачыніўшы сваю рэвалюцыйную пільнасць. У прынятай рэзалюцыі рабочыя ф-кі «Кастрычнік» пішучы:

«Дарагі Кліменцію Ефрэмавічу! Мы гаворым тым, што будзем галасавать за Вашу кандыдатуру ў Вархоўны Савет ССР. Мы знаем, дарагі Кліменцію Ефрэмавічу, што Вы не шкадавалі сіл і энергіі для вываення рабочага класа, для перамогі рэвалюцыі, і што цяпер Вы з нястомнай энэргіяй і шчырнасцю за таварыства сацыялізма, за адзінства і чыстоту нашай камуністычнай партыі, на карысць усіх працоўных. Мы ведаем, што вы вярнілі нам многіх людзей, вызваленыя беларускага народа ад белародскіх акулантаў і іншых ворагаў. І іменна таму Ваша імя цесна звязана з усімі перамогамі, якія мае беларускі народ».

НА ЗАВОДЗЕ ІМЯ МОЛАТАВА

Дарагі Кліменцію Ефрэмавічу!

З вялікай раласцю калектыў рабочых скурзавода «Большэвік» адзначае свай другую гадавіну з дня прысваення Вам Слаўным урадам звання маршала Савецкага Саюза.

Вы, Кліменцію Ефрэмавічу, як пралетарскі палкаводзец, як верны сын працоўнага народа, зыскаа трымаеце сцяг Леніна — Сталіна.

Наша любімая Чырвоная Армія пад Вашым кіраўніцтвам з'яўляецца магучай, пераможнай сілай, якая ўпэняе разаб'е фантызічныя агрэсараў, калі яны паспрабуюць напаць на нашу свяцішную саюскую зямлю.

Дарагі Кліменцію Ефрэмавічу! Вы аказалі вялікі гонар выбаршчыкам Менскай выбарчай акругі, даўшы згоду балатывавацца ў дэпутаты Савета Саюза Вархоўнага Савета ССР па Менскай гарадской зборачнай акрузе.

МІТЫНГІ НА ЗАВОДЗЕ „БОЛЬШЭВІК“

Учора на заводзе «Большэвік» адбыліся пачыны мітынгі рабочых, прысвечаныя другой гадавіне прысваення звання маршала Савецкага Саюза Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву. Мітынгі ператварыліся ў масовую дэманстрацыю адданасці рабочых валак камуністычнай партыі і Вялікага Сталіна, у дэманстрацыю любі да свай слаўнай Чырвонай Арміі і таленавітага палкаводца Кліменція Ефрэмавіча Варашылава.

Сталінавец заводу Асіповіскі ў сваёй прамове заўваў:

«Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву — зямны сын нашага народа — усе свае сілы аддаў на справу перамогі сацыялізма. Ён заўсёды апраўдаў давер'е партыі і народа. Я асабіста памятаю гераічныя пачыны таварыша Варашылава на франтах грамадзянскай вайны. Там, дзе ён з'яўляўся, там звычайна была забяспечана перамога. Таварыш Варашылаў з'яўляецца блі-

НА ФАБРЫЦЫ „КОМУНАРКА“

Учора ва ўсіх цехах менскай канцэпцёрскай фабрыкі «Комунарка» адбыліся мітынгі, прысвечаныя другой гадавіне прысваення ўрадам ССР звання маршала Савецкага Саюза кандыдату ў дэпутаты Савета Саюза Вархоўнага Савета ССР ад Менскай гарадской выбарчай акругі Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву.

У сваіх выступленнях на мітынггах, рабочыя і работніцы віталі слаўнага палкаводца Чырвонай Арміі, вернага саратніка Вялікага Сталіна таварыша Варашылава.

На аб'яўленым мітынгу рабочыя, работніцы, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя шакаладнага і цукеркавага цехаў выступілі рабочыя-сталінавец тав. Сахарук. Ён гаворыць каротка, але цэла і пераканана:

«Наш дарагі, любімы нарком абароны даў згоду балатывавацца ў дэпутаты Вархоўнага Савета па нашай Менскай гарадской выбарчай акрузе. Гэта вялікі гонар і пачасце для нас, працоўных сталіні БССР, для ўсяго беларускага народа. Сеня, у дзень другой гадавіны прысваення тав. Варашылаву звання маршала Савецкага Саюза, мы заўважым нашага любімага кандыдата ў дэпутаты Савета Саюза, што апраўдаем высокі гонар, які ён нам аказаў. Будзем прапавяць так, як працуе таварыш Варашылаў. Ура таварышу Варашылаву!

Апошнія словы сталінаўца Шахарука пакрываюцца бурнымі апладасментамі ўсіх удзельнікаў мітынга, вольчымі пры-

НА ЗАВОДЗЕ ІМЯ МОЛАТАВА

Рабочыя нашога зводу імя Молатава сабраліся на мітынг, каб адзначыць другую гадавіну прысваення звання маршала Савецкага Саюза жалезнаму палкаводцу Чырвонай Арміі, слаўнаму сыну большэвіцкай партыі, нашаму кандыдату ў дэпутаты ў Вархоўны Савет ССР Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву.

Сеня, — гаворыць рабочы-сталінавец тав. Ліба, — мы адзначаем другую гадавіну прысваення звання маршала Савецкага Саюза тав. Варашылаву. Кліменцію Ефрэмавічу — верны сын нашай радзімы, бляжэна адданы справе Леніна — Сталіна.

Някой жыве наша слаўная большэвіцкая партыя Леніна — Сталіна!

Някой жыве наша даблесная, пераможная Чырвоная Армія!

Някой жыве першы маршал Савецкага Саюза, кандыдат у дэпутаты Вархоўнага Савета ССР ад Менскай выбарчай акругі, сталініска нарком абароны Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву!

Някой жыве наш вялікі правядыр і настаўнік, любімы Сталін!

(Прынята адгалонона на цэхахвы м-тынггах рабочых скурзавода «Большэвік» 20 лістапада 1937 г.)

жэйшым саратнікам вялікага правядыра народаў таварыша Сталіна. Для нас, выбаршчыкаў Менскай выбарчай акругі, вялікі гонар, што Кліменцію Ефрэмавічу даў згоду балатывавацца ад нашай акругі. Мы з радзімо аддадзім яму свае галасы. Някой жыве таварыш Варашылаў!

Прамова тав. Асіповіскага была сустрэта бурнымі апладасментамі. Выступіўшы ўдзел за ім сталінаўцы Петру, Шэршань, Пуйман, Шарфановіч, Матусевіч і Дымчэнтэйн дэталілі ўспамінамі аб гераічных пачынах Кліменція Ефрэмавіча ў часе грамадзянскай вайны. Яны выказвалі сваю раласць па поводу таго, што таварыш Варашылаў будзе балатывавацца ў дэпутаты Савета Саюза Вархоўнага Савета ССР ад Менскай выбарчай акругі.

Пад бурны апладасменты рабочыя прынялі тэкст прытэліцкай тэлеграмы Кліменцію Ефрэмавічу Варашылаву.

НА ЗАВОДЗЕ ІМЯ МОЛАТАВА

Прытэліце ў гонар Кліменція Ефрэмавіча Варашылава.

На трыбуне сталінаўца шакаладнага цеха Атаф'я Гуль:

«Яму, вернаму сыну савецкага народа, слаўнаму саратніку таварыша Сталіна, нашаму любімаму маршалу Савецкага Саюза мы аддадзім свае галасы ў дзень 12 снежня, калі будзем выбіраць у Вархоўны Савет ССР.

У сваёй рэзалюцыі рабочыя калектыў фабрыкі «Комунарка» піша: «Мы, рабочыя, работніцы і інжынерна-тэхнічныя работнікі менскай фабрыкі «Комунарка», горада вітаем нашага кандыдата ў дэпутаты Вархоўнага Савета ССР таварыша Варашылава ў сувязі са спойніўшайся другой гадавінай прысваення яму звання маршала Савецкага Саюза. Гэта найвялікшае і гонаравае званне яму прысвоіў савецкі Урад, увесь савецкі народ за тва ведаўнасць заслугі, якія таварыш Варашылаў мае перад народамі СССР і перад усёй краінай...»

«У знамянальнае для ўсёй нашай радзімы дзень — 12 снежня — усе нашы галасы аддадзім першаму нашаму маршалу, сталініскаму палкаводцу, саратніку вялікага Сталіна, вернаму сыну рабочых і сялян — роднаму таварышу Варашылаву».

Г. З.

ПІСЬМО ТАВАРЫШУ СТАЛІНУ АД СХОДА СТАХАНАЎЦАЎ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ СТАЛІНСКАГА РАЁНА Г. МАСКВЫ ЦК ВКП(б) — ТАВАРЫШУ СТАЛІНУ

Мудраму правядыру, настаўніку і другу ўсіх працоўных. — Вам, таварыш Сталін, мы, сталінаўцы раёна, які ноіць Ваше імя, ішлем сваё першае слова любі, сваё гарамае пралетарскае прытэліце!

Мы сабраліся на наш раённы сход для таго, каб дастойна адзначыць той найвялікшы гонар і давер'е, якое аказана нам — выбаршчыкам Сталініскай выбарчай акругі — Цэнтральнаму Камітэту партыі і Вамі, таварыш Сталін, даўшы сваю згоду балатывавацца па нашай выбарчай акрузе.

Мы бляжэна шчаслівыя аказаным нам давер'ем і лічым свай абавязкам аказаць на тва энэргіяна і таленавітага арганізатара работ.

Родны Іосіф Вісарыянавіч, Вам, геналянаму ваткінецу вялікіх сацыялістычных перамог, Вам, хто сваймі рукамі вытэставіў, накіроўваў і арганізаваў сталінаўскі рух, мы каляем, што ўсе свае сілы, увесь свой рэвалюцыйны запал, усе свае зылынасці прытэліце да таго, каб у дзень 12 снежня 1937 года прысці да выбарчых урнаў не толькі з выбачымі бляжэнаем, у якім будзе ўнесена Ваша слаўнае імя, але і адначасова ралатываць Вам, родны таварыш Сталін, ад новых вытворчых перамогах на кожным заводзе, на кожнай фабрыцы.

Вялікія і грандзёныя перамогі сацыялізма, дасягнутыя нашай краінай пад Вашым, таварыш Сталін, мудрым кіраўніцтвам.

Нашае чудаўнае жыццё ў шчаслівай, свабоднай, магучай савецкай краіне ўвечна найвялікшым лакументам эпохі — нашай новай Кастрычніцкай, якую ўвесь наш народ называе Сталініскай Кастрычніцкай. Многія слаўныя старонак зытэня людзі нашай краіны — сталінаўцы — втпсалі ў гісторыю бляжэнае за дзятэрні-

вае выкананне плана вялікіх работ, плана другой пяцігодкі.

Мы, сталінаўцы прадпрыемстваў Сталінскага раёна, запэўняем Вас, Іосіф Вісарыянавіч, што пад сцягам Сталініскай Кастрычніцкай партыі мы разгорнем яшчэ шырэй сталінаўскі рух і большэвіцкай работай на фабрыках і заводах даб'ём новых перамог, дастойных такога гістарычнага дня, які выбары ў Вархоўны Савет, на пачастак самай дэмакратычнай у свеце Кастрычніцкай — нашай Сталініскай Кастрычніцкай.

Любімы Іосіф Вісарыянавіч!

Мы, сталінаўцы, разам з усімі працоўнымі, бляжэна шчаслівы тым, што 12 снежня будзем мець гонар выразіць сваім галасаваннем назіе і волю ўсёго працоўнага народа — бачыць Вас першым дэпутатам Вархоўнага Савета ССР.

Рытучося сустрэць гэты знамянальнае для нас дзень новымі вытворчымі перамогамі, дастойнымі імя правядыра, патэхніцы і арганізатара перамог сацыялізма ў нашай краіне, мы па-бываюму правядзем дні, якія атэсталі да выбару, і заклікаем усіх рабочых, інжынераў і тэхніцкаў з 1 па 10 снежня прасціці сталініскаму дэкаду сталінаўскіх работцаў.

Мы ўпэняем, што і надалей, песна згуртаваныя свае рады вакол партыі Леніна — Сталіна, маючы на чале нашых пралетарскіх калос такога геналянага стратэга пралетарскай рэвалюцыі, які, Вас, Іосіф Вісарыянавіч, — мы вольнем наперад па шляху заваб'ў новых вышніх комунама.

Някой жыве наш магучы, свабодны народ!

Някой жыве наша слаўная, усёперамаганая партыя Леніна — Сталіна!

Някой жыве вялікі арганізатар перамог сацыялізма наш родны Сталін!

ПРЭЗІДЫУМ СХОДА.

МАГІЛЕУСКАЯ ГАРАДСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКРУГА

КАНДИДАТ У ДЭПУТАТЫ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ Ніна Пятроўна ЛІСУНОВА

Цішоўскія пустыры, зразанія равамі і ўзвышшамі, пакрытыя рэдкім лесам, з даўняга часу неасладжана славяўся «Магілеўскай Швейцарыяй».

Гадоў дзесяць назад на гэтых пустырах упершыню застудзілі сакеры. Рымскі ўтрымаўся ў асямлю. Выраслі фундаменты будучых каруоў.

І неўзабаве на гэтым месцы ўзнікла адно з буйнейшых прадпрыемстваў Савецкай Беларусі — даўня пераходзіла ў імя — Магілеўская фабрыка штучнага валокна імя Куйбышава.

Восеню 1930 года ў ахвель караў фабрыкі прышла маладая, скромная, сарамліва дэвушкіца. Яна прасіла прыняць яе на працу. Людзі былі напачатку, але ахвотна прынялі і паслалі працаваць на склад распакоўкі нэўраў.

Так пачалося новае жыццё Ніны Пятроўны Лісуновай.

Праходзіць некалькі часу. Ніну Лісунову пасылаюць у фабзавуч, каб асвоіць складаную, новую для яе кваліфікацыю матальшчыцы. Прышлі два годкі. Ніна ў 1932 годзе з поспехам каляе фабзавуч, і яе накіроўваюць у якасці кваліфікаванай работніцы ў матальны пах фабрыкі.

— Цяжка было спачатку, — раскавае Ніна Пятроўна. — Я баялася машыны. Гадзіны на іх, мне здавалася, што ніколі імі не авалоюцца. Такіх машынаў у ў жыцці сваім яшчэ не бачыла. Але пярвіта парывала стаць добрай матальшчыцай і вельмі машыну «на-зубок». З дня на дзень я вывучала ўсе правілы і дэталі сваёй работы.

І вось, прайшоў сем год з таго часу, як я прыйшла на фабрыку. І вядзеце, чаму я рада: машына шпур у маіх руках, я прымушаю яе працаваць так, як я жадаю.

Сярод двухтысячага калектыва рабочых фабрыкі і выдубалася Ніна Лісунова. Асвоіўшы дасканалы тэхніку, Ніна пярвіта парывала перакрыць порку ў 410 маткоў.

Калі пачаўся ў краіне стаханавскі рух, Ніна Лісунова пераважна прайшла працаваць на дзве старонкі. Яна пачала эканоміць свае рукі каля машыны і дабілася рэзкага павелічэння вытворчасці. Пачала даваць 650—700 маткоў за змену. На гэтым дасягненні яна не спынілася. Ніна ў далейшым пачала даваць 940 маткоў, заваяваўшы славу першай матальшчыцы.

Маладая работніца, лепшая стаханавка фабрыкі можа служыць узорам для ўсіх рабочых штэфовай фабрыкі. Яна выдатна арганізавала сваю працу. У яе рабоне не ўбачыць ніводнага лішняга руху, ніякай мігуні.

Вопыт сваёй стаханавскай працы Ніна перадае адстаўным работнікам. Дзакучыўшы ў іх перадаўных работніц высунуліся Надзя Васіленка, Вольга Грань і іншыя, якія раней ахвотна і давалі брах. Стаханавскім металам працы Ніна Лісунова навукала каля 50 работніц.

— Да дна выбараў, — гаворыць яна, — я хачу даць рэкордную вытворчасць пры самым мінімальным браку — 950 маткоў за змену.

Тав. Лісунова вельмі ўвагу адымае і грамадскай рабоне. Яна прарогр паха. Зараз рыхтуецца да ўступлення ў партыю.

Ніна Пятроўна толькі 23 годкі. Яна не ведае дарэвольшчынай Раёі. Яна не перажыла ўсіх жахаў парыва. Аб мінулым ведае толькі з расказаў бацькі і з мастацкай літаратуры, якую чытае з захапленнем. Бацька яе, былы чорнарабочы — Пётр Лісуноў — зарабляў у стары часе 25 рублёў у месяц. Толькі пасля вядомага Кастрычніка пачалося сапраўднае жыццё для яго сям'і. Зараз бацька і дачка разам працуюць на фабрыцы штучнага валокна.

Загучыць Пётр Лісуноў і яго дачка — матальшчыца Ніна — лепшыя стаханавскія фабрыкі, імі гаварыцца ўвесь калектыв.

Скромную, вытрыманую, дысцыплінаваную работніцу, ініцыятара стаханавскага руху ў матальным паху калектыву фабрыкі аднадушна вылучылі сваім кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей. Гэта кандыдатура дружная патрыманна на шматлікіх складах рабочых, служачых, чырвонаармейцаў, калгаснікаў Магілеўскай выбарчай акругі.

На аснове волі выбаршчыкаў, акруговага камітэта па выбарах у Совет Нацыянальнасцей зарэгістравала тав. Лісунову кандыдатам у дэпутаты. 12 снежня прапоўня Ніна Лісунова будуча галасавала за ласціную дачку савецкага народа — лепшую стаханавку Магілеўскай фабрыкі штучнага валокна Ніну Пятроўну Лісунову.

С. ЛІСУНОВІЧ.

Тав. ЛІСУНОВА ВЫРАСЛА НА ФАБРЫЦЫ

Лісунову Ніну Пятроўну мы ведаем з першага дня яе работы на фабрыцы. З 1931 года мы працуем разам з Нінай у матальным паху. Спачатку яна была чорнарабочай, потым вучылася ў фабзавучу, дзе была лепшай вучанцай. Ніна дачка міноўна скончыла фабзавуч і пайшла ў пах. Яна хутка авалола складанай матальнай машынай і пачала перавыконваць нормы.

Некаторы час матальны пах выпуску вядлі праймаў поўку 3-га тэхтучу. Калі ўстада задача знізіць да мінімуму выпуск прадукцыі ніжэйшага тэхтучу, наш пах, на пракладу іншых фабрык, перайшоў на ваку маткоў круткамі. Тав. Лісунова была тут першаю і павяла асцяжні матальшчыца на барацьбу за добракасную прадукцыю.

Мы ведаем Ніну, як добрага, чулага таварыша. Заўсёды Лісунова гатова дапамагчы кожнаму ў рабоне.

Ніна — першы ініцыятар стаханавскіх металаў працы ў матальным паху, вучыць новых работніц, дапамагаючы ім стаць стаханавкамі.

У 1936 годзе Лісунова ўступіла ў групу спачувачых. Яна вядзе актыўную грамадскую работу, выбрана прафаргам брыгады, вучыцца і распе на рабоне.

Ніна Лісунова вырасла на нашай фабрыцы. Мы ўпэўнены, што яна апраўдае на вядомай дзяржаўнай рабоне годнасць дэпутата Савета Нацыянальнасцей Вярхоўнага Савета СССР.

Мейла КУРЧЫК, Хая ЛАВОВІЧ, комсамольні фабрыкі штучнага валокна імя Куйбышава, г. Магілеў.

ПЕРАДВЫБАРЧАЕ

Паважна так і ўрачыста Гамонка сляніскіх басел. Сымлісія на сход усё часта. Каб выбраць Вярхоўны Совет.

Вядліка-ж гота падысе — Ёй свядкі не быў яшчэ свет: То новая зорка ідзе — І спеціць на тысячы лет.

У Сталінскім мудрым законе Дзівоўныя мары жываюць. Што праўдзіва сталі сягоння. Што к шчасцю народы завуць.

Разбіты старыя скрыжалі, Аўвечнае знішчана ало. Шырокае сонечнай хваляй Раўдзіта навуці святло.

Прароблена свету на дзіва Работа за дванаццаць гадоў: Узораны новыя нывы. Імах новых шуміць гаралоў:

Праз немарач, дэбром і скалмі Дарогі-паютныя лялі. І носіць паслушна каналы З калгасным дабром караблі.

Праараны негры і горы, Парушан іх сон і спавой. І вынікла новае мора, Пакорнае волі людской.

І наперак перашколам, Стыхійную сілу змаі На службу савецкім народам У мошныя рукі ўзялі.

Нам служыць назаемны высі, Прастор дэзавых малачынь. І морям салодкі разліцься, Баспалонныя гоці аустынь.

З галечы, з руйн, опусташэння, Як волат, паліўся народ — Нястрымная волі імкненія, Нябачаны творчыя палёт.

І гэта гранітная воля Свой гарт набыла ў барацьбе. Дзе перша слаўная роля Наездны, наш геній, табе.

І лепшых людзей і героў, Такіх выхавалі, наш пёт, Мы дужыя і з шчырай душою Нашлем у Вярхоўны Совет.

Я. КОЛАС.

ПА МЕНСКАЙ ГАРАДСКОЙ ВЫБАРЧАЙ АКРУЗЕ

На 11-м выбарчым участку з 20 лістапада пачынаюць працаваць 20 гурткоў па вывучэнню выбарчага закона, замест рэальных 12. Значна павялічылася лік агітатараў. На аднаццаці 6 гурткоў выкарыстан патэфон з дакладам таварыша Сталіна на Надзвычайным VIII З'ездзе Саветаў.

Вядліка работа правозіліца на абсталяванню памяншання, а таксама двара. Заключены дошкі для пракладкі тратуараў і пастайкі платоў. Прынесены лікі для выкаслі алей. Прыступілі да пафарбоўкі палодніка, да абдуцыння галасавання. Усталяваныя радыё і памяшканні. Гатмі дзямі прыступілі да ўстаноўкі радыё і пражджарна на двары. Зроблена рама для наспенгазеты. 22-га выйдзе першы нумар газеты, прысвечаны выбарам.

17 лістапада адыбы перавыбарчы сход з хатнімі гаспадынямі. Працаваў дачына пакой. Пасля сходу было пастаўлена кіно — «Шукальнікі шчасця» і невялікая мастацкая пастаўка, зробленая сіламі выбаршчыкаў.

На 22-м выбарчым участку афармленыя агар-календар 12 снежня з 11 слягамі і партрэтамі Леніна і Сталіна. На двары і ў памяшканні дэю развешан вядлікі перавыбарчы лозунгі. Дзе абсталявання памашчана закуплена 50 краслаў, 2 сталы, настольныя лампы і т. д.

У 26 выбарчых участках Менскай гарадской выбарчай акругі правезены тэлефоны. У буйнейшым часе будуць правезены тэлефоны яшчэ ў 48 выбарчых участках.

МАЗЫРСКАЯ ГАРАДСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКРУГА

КАНДИДАТ У ДЭПУТАТЫ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ Дзмітрый Фёдаравіч МАРКІН

Пастойліва перамагаючы калдобіны і асяпуючы гразь палестай прасёлкавай дарогі, машына пайшла па праўдзінае калгаса імя III Інтернацыянала. Вышаўшы з яе, рослы, плячысты мужчына абмінуў канцылярыю і накіраваўся проста на калгасны ток, акуль, заносіўся спокз шум працы жаночых галасам. Тут пачавала зьява Марыі Стасенка, адной са знатных стаханавак калгасных пады Мазыршчыны. Марыя адразу пазнала прыезджана: яна не раз бачыла яго і чула яго выступленні на нарадах і сходах.

— А таварыш Маркін, добры дзень... — жаўчыны абступілі прыезджана і хутка пацякла гутарка, простая і таварыская. Маркін распытаў пра сядзіны дасягненні зьяна Марыі Стасенка. Ёй было чым пахваляцца. Гектар ільну, які даглытала яе зьяно, даў сёлета стоцькі, колькі ў мінулым годзе даў пяць гектараў.

— А людок пагалазіліе які... чу... З така ўсёй гурбой зайшлі ў хату. Тым часам бёску, якая была ашой з адыдзеным ад чыгункі і рабнага цэнтра, абдыццэ вестка:

— Прыехаў наш кандыдат у Вярхоўны Совет. У хату зайшлі жанчыны з іншых авеніяў, пажылыя калгаснікі, старыкі. Зайшлі дзюлькі і цыгаркі. Секратар акругома пікаўся кожнай праблема жыцця калгаса. У гэтым калгасе яшчэ нядаўна арывалася банна шкюціцаў, якія разваліліся гаспадарку. Выкрасілі іх амяніла становішча калгаса.

Вырас прадавец. Дружнай, згуртаванай стала сям'я калгаснікаў. Ажыўлена пачла гутарка з выбаршчыкамі кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета. Узніклі ўзаемныя пытанні. Маркін раскаваў пра сябе, пра парадка палкозавых выбараў, пра неабходнасць бягаліснай барацьбы з рэшткамі ворагаў народа. І пасля адызю яго калгаснікі перагаварваліся між сабой:

— Просты і талковны чалавек... Відаць, працаваў умею... Такія паяскі па калгасах і мястэчках Палесся для таварыша Маркіна — звычайная з'ява. За кароткі час выкавання абавязкаў сакратара Мазырскага акругома партыі ён паспеў пабыць у многіх раёнах акругі, засягнуў у адзінаццаці калгасах, пазнаёміўся з людзьмі і бітам савецкага Палесся, адраджанага Кастрычніцкай рэвалюцыяй. Гатава закінуцца ў мінулым пемнага кутка. І ўсюды, дзе ні выступаў бы ён — на нарадах ці сходах, дзе ні гутарыў бы з калгаснікамі, чыгунчыкамі, рабочымі прадпрыемстваў, асплудчыкамі, — усюды знаходзілася агульная мова. Шчыльная сувязь, узаемнае разуменне і высокае давер'е выбаршчыкаў да свайго кандыдата тлумачыцца проста: сам кандыдат — сын працоўнага

народа, які вырас на савецкай рэвалюцыяй, будоўлі, выхаваны вядлікай партыяй большыкоў.

Дзяіства Дзмітрыя Фёдаравіча Маркіна на праходзіла па Ленінградом. У сяло Пушкава існавала баяніцкая гаспадарка Фёдара Маркіна. Гаспадар на ёй амаць і

не жыў: парпеў катаргу салата парскай арміі, быў уадынакім руска-японскай вайны, зводен у запас, а потым зноў быў прызваны ўжо на імперыялістычную вайну. У 1913 годзе, калі Дзмітрый было 14 год, памерла маці. Палішай літэ гуршы час поўгалогіна існавання. Ян-небудзь скончыў сельскую трохкласную школу. У гэтым заробаткаў не было — пачаў наязжаць у гарад, зімой — ашычаць вуліцы ад снегу, разраць дровы, летам — дамагачы вывозіць смецце.

Новае жыццё наступіла з Кастрычніцкай рэвалюцыяй. У 1918 годзе Дзмітрый пайшоў у Чырвоную Армію ахоўваць умацаваны раён Петраграда. Чырвоная Армія. Грамадзянская вайна была школада, якая перавыкала высокага хлопца. Праз чатыры годкі Дзмітрый прыйшоў у армію на завод «Красны трюгольскі» вырашам, пярэда вядоўчым, што сапраўднаму жыццёвую дарогу аткрыла яму рэвалюцыя, і гатовым да апошняй кроплі крыві абараняць яе заваёвы.

Завод, спайны рабочы калектыв гартваў маладога рабочага. Рабочы вальпоўкі, дзакрочанай майстэрні, памочнік майстра — такі вытворны шлях таварыша Маркіна. У 1923 годзе яго прынялі кандыдатам у члены партыі большыкоў, а праз год — у красавіку 1924 года — на агульнаадыкоўскім партыйным сходазе

ва ўтульня і чыстыя кватеры працоўных, бачыць развугнута, маючы багатыя правы, жаючы, чыць ад часнасіх мажырай словы: «Мая дачка вучыцца. Мой сын музыкант. З нашай сям'і выйшаў інжынер». Гэтым шчасцем і радасцю мы абавязаны большыцкай партыі, вядлікаму і мудраму Іосіфу Сталіну. Памятаючы гэта, мы, жанчыны, прыдем на выбары, каб адыць галасы за тых, хто апраўдае давер'е партыі і народа».

З радасным хваляваннем гаварыла стары, гадоў пад 50, хатняя гаспадыня Анна Канарашэўна Белева, заклікаючы жанчыны галасаваш за вылучаных кандыдатаў, дасціпных народлага давер'я.

«Кандыдатамі ад Мазырскай выбарчай акругі, — сказала пажылая работніца Элька Канпан, — мы вылучылі ў Совет

быў прыняты ў члены партыі. Таварышае званне большыка абавязвала быць адыўным на пераходзілі барацьбом на выбары ўдзельнікам сацыялістычнага будаўніцтва.

У тым годкі на заводзе разогрталі актыўную барацьбу супроць партыі тратыўна-зінвоўскай апазіцыянеры. Які кіска-зінвоўскай апазіцыянеры, якія пачаў сталі адыкрытымі ворагамі працоўнага народа, агурнымі агентамі фашыскага развела.

— Іхны патугі заяваць патрыман-не рабочых, — успамінае тав. Маркін, — нярабочы крах. У мяне, як і ў абсалютнай большасці камуністаў і рабочых заводна, не было ні кропелькі сумненія ў тым, што гэтыя людзі знаходзіцца на шляху пераходам партыйнай ачыкі, прапавала некратром партыйнай ачыкі, прапавала калкаркі вопытных, старых апазіцыянераў. Іны асабіла імкнуліся перашкодзіць рабоне маладых камуністаў. Але перакананасць у ісправінасці генеральнай лініі партыі, адраўнасць яе сталінскаму кіраўніцтву дашагалі нам выкрасіць перад рабочымі сапраўдны твар ворагаў партыі.

З 1929 года таварыш Маркін па партыйнай рабоне. Секратар парткома ленінградскага Абдоргтрэнса, потым секратар парткома Ваенхімтрэста, Транспартнага кіраўніцтва ЦСНО, Ленбуспрамазна, інструктар Куйбышэўскага райкома партыі Ленінграда, — на ўсіх работах, куды-б ні вітарада, — на ўсіх работах, куды-б ні паслалася яго партыя, ён апраўдаў яе давер'е, паказваў сябе добраахвотным, адраўным сывае сацыялістычнага будаўніцтва большыкоў.

У восені гэтага года ЦК партыі накіраваў тав. Маркіна на партыйную работу ў Беларусь. У восені гэтага года Маркін выбраны выконваючым абавязкаў сакратара Мазырскага акругома партыі.

Ат простага рабочага та сакратара акругома партыі — такі просты і выдатны шлях Дзмітрыя Фёдаравіча Маркіна.

Чуласць, энэргія, адданасць партыі Леніна — Сталіна, непрамыскасць та ворагаў, — усё гэтыя рысы большыка забавячэчы пачылі давер'е ў выбаршчыкаў. Мазырская акругова перавыбарчая нарада, патрыманна паставона сходаў рабочых і калгаснікаў, вылучыла Дзмітрыя Фёдаравіча Маркіна кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей.

«Я аддам свой голас за таварыша Маркіна, — заявіў стаханавец арпелі «Модат» Іван Сувько, — і ўпэўнен, што ён разам з усімі дэпутатамі Вярхоўнага Савета будзе адлана працаваць над тым, каб нашла шчаслівае жыццё зрабій яшчэ лепшым, каб да канца знішчыць усіх ворагаў народа».

Гэта адыні са шматлікіх вогукаў выбаршчыкаў на вылучэнне тав. Маркіна кандыдатам. Яны ўпэўнены, што тав. Маркін апраўдае аказаны яму выбаршчыкамі вядлікі голар і высокае давер'е.

ХАДНЕВІЧ.

СЛОВА ЖАНЧЫН-ВЫБАРШЧЫКАЎ

Савоз старшыню калгаса Суганяку і ў Совет Нацыянальнасцей выконваючага абавязка сакратара Мазырскага акругома КІП(Б) тав. Маркіна. Намы кандылаты — наша горасіня. Я ў любюю адыдам за іх свой голас, як за дзюлькі, якія выдзавілі вядлікай партыяй Леніна — Сталіна».

Кожнае выступленне на сходах было яркім доказам уароснай актыўнасці і палітычнай сядомаасці савецкіх жанчынь. Іх словы, накіраваныя да таварыша Сталіна, былі прасакруты глыбокімі пачуццямі любові і ўзвяданасці. У прынятым пад адыдзенай ачыкі пярэма, да таварыша Сталіна жанчыны заявілі, што іх галасы будуча адданы лепшым людзьмі, якія праявілі сябе да канца адыдзеным сывае сацыялістычнага будаўніцтва.

ТАР.

МЕНСКАЯ СЕЛЬСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКРУГА

КАНДИДАТ У ДЭПУТАТЫ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ Іван Трафімавіч ЗНАЧОНАК

Раней чым гаварыць аб Івану Трафімавічу Значонку, скажам некалькі слоў пра баньку яго, Трафіма.

Трафіму Значонку 67 год. Гэта не мала, асабіла калі прыняць пая увагу сорах сем год, пражджыць ім пярвы дэбром. — а кожны той год за два стаханавца. Напрабаў-ка, пражджы, пражджы той год, ды з вясем'ю адыдзімі, ды на чатырох гектарах, ды на зямельцы такой, якая, того і глядзі, і насення табе не верна, а пра поўныя асыскі і не думай. Не сывірапа тая зямля селяніну, зельмі скупая была на ўраджай. Такае і жыццё: песната, галечка, душа ў клопатах, душа ад думак рыве — а яе хлеба прыбывае, а яе душы прычакіць, а яе гэта выкруціцца, каб шпелі не прычлі на печу.

І выкруціцца. Да сёмага пачу выкруціцца Значонка Трафім, Рываў жылы ў за работках на палескай зямлі, шуць хрыбей у панскім лесе, аз пямна да пямна абдыраў з чыспіны папоску зямлю — ды на мала іх было, дармаваў, на бяднічым карку! І не ведае Трафім Значонак, а што-б то было з ім, з яго дочкамі да сынамі, каб не прышліла вядліка рэвалюцыя, якая адыла ў слаўным месцы кастрычніку, у слаўным семанічым годзе, усеяно погаль з аямлі, крывазомоў усіх, што жы раўдзіла з бяднічыха малады і пату.

Толькі-ж таты і пачаў стапаніцца на дыванцы пачу Трафім, адыў, пачу і ён чаравек, і які літчу чалавек. На поўныя гуржы і бяднічым, сталі адыны вочы — шпелі убачыў, жыццё адыў. А талей — што ні дзень, што ні год — усё лепей і лепей. Наказалася калгаснае жыццё, адышчэ вулжюк павылічана, манавалася калгасны, вяселы народ. Так і Сталінскага закону прычакіць, вядлікай Ваеншчыкуні.

Шпелічават сем год пражджы Значонак Трафім. Багата было ў жыцці адышчэ усюх. Але аб такіх палезах, якія адышчэ з ім у апошнія часы, ён і спіць і думашь не мог у старыя часы. Дзе гэта было віна, дзе гэта чуна было. А адышчэ усё ў мінулым месцы. Неак аднаго дня заўважыў Трафім на свае хаты, што стаіць на ўскраіну весті Булашы, легка-

ча. Сход там бужем пражджы калгасны... Народ хоча сымна трайго ў Вярхоўны Совет выбары, у нейшышым орган дзяржавы... А ты нарогу раскажаш, як жылі раней, як сам жыў...»

Дочка не мог сабрацца з думкамі Трафіма, — дужа-ж вядліка была чалавечая раздасць. За сабе, аз калгаснікаў, аз жыццё, аз сымна свайго Івана. Ші думай калі, ці сны, каб селяніну, гаропанішню былому, ды тавая вядліка чысь — кіраваць дзяржавоў усёю, ды якую дзяржавоў! І каказу таты на сходах Трафім пра бевы-хотнае гора ў мінулым. Раскаваў, хто праві дзяржавай раней, і хто праві вядліка іхній, каго ў пачаткі выбарці. Самы найбольшы пачаткі, скажам, староста весті, і той выбараўся з тых, у яго зніна ў шыпаш, хто мог лудзей галаска пачыць, аз пасля гнучы іх у том палезы.

І выхотзіла: аныкія шансаў у мінулым не меў Трафім і сымна яго, як і ўсе былі бяднічым-аднасыкоўшым, патрымань на зы ў самае маленькае пачатства і быць выбарчымі на мірску сываю. Не было праваў такіх для «простага» чалавеча. А пярвы сымз ў Вярхоўны Совет намачаюці!

Выстунаў і Іван Трафімавіч Значонак. Малады, дванацінацігадоў, вядлікай скромны, ён мала гаварыў аб сабе — хто-ж не зелае дзешага трактарыста МТС! Ён больш гаварыў аб народзе, аб рабоні, аб вядлікам чалавеку, які клопачіцца аб усіх, аб Сталінскім законе. Ён абдыаў апраўдзіць вядліка давер'е, якое аказваў яму народ. Ён абдыаў сываісна з адыдзенымі, якія паставілі народ перад ім.

І вядзё яго вядліка, адышчэ, вядлікай вядлікай ўшчэнка — усё гаварыла за яго, аз яго сапраўднаму гатоўнасці і распушчэ быць вярнікам і карысным абрадач свайго народа.

Біяграфію Івана Трафімавіча, мы ўжо трохі ведаем па жыццю яго бацькі, Івана — самы малашы ў сям'і. Старэйшы брат — Васіль Трафімавіч — капітан Чырвонай Арміі, артылерыст, члэр партыі.

Мамі — Агафія Фамініна — памерла ў мінулым годзе. Вельмі напукталася жанчына за старога часу. З малых год хаты-то за няньку ў куляцкі хаты, калы-то год пражджыла ў куляцкоў, у памешчыкаў, локуць не вышла адыж за Трафіма і не абавязвала сваёй невялікай гаспадаркай.

Досыць гора хаты ў свой час і Іван. Пасвёў летам куляцкі каровы, забаволачы на няшчысны кавалак хлеба. Так пражджы гадоў да 15. Тут жыццё пайшло на дзешы дал. Савецкая ўлада вядліка бачыла зямлей, сталі пражджыць на ўзвядзены гаспадарыню. У трынаццаты годзе ўступілі ў калгас. Старыя межы, вучыняны шпурны пайшлі ў дыяб. Па шырокіх калгасных палаз пяршні трактары. І на адыны з трактароў пакаў трактарыстам Іван Трафімавіч Значонак. Было гэта ў 1931 годзе, калі скончыў тав. Значонак трохмесячныя курсы трактарыстаў пры Заслаўскай МТС. Направаў адыно год, з адымой ішоў на вучоў, — пайшоў на падрэктарыю курсы ў вядлікай школе пры МТС. Усёго і асыскі было ў т

СКАРГІ ВЫБАРШЧЫКАЎ ЗАЛЕЖАЮЦА

Артыкул 17 «Палажэння аб выбарах у Вархоўны Совет СССР» гаворыць: «Вызначаны камітэт Совета дэпутатаў працоўных абавязан разглядаць кожную заяву аб няправільнасці ў спіску выбаршчыкаў у трохдзённы тэрмін».

Гэтае палажэнне выбарчага закона парушаецца Менскім горсаветам.

3 дні абудывання спіскаў выбаршчыкаў прайшло больш тыдня. За гэты час у горсавет паступіла ад выбаршчыкаў каля 2 тысяч (дасканала ў горсавеце не ведаюць) вусных і пісьмовых скаргаў. Але на гэтыя скаргі дадзены ўсяго... 11 адказаў. У горсавеце не ведаюць нават, колькі прэзідыумам выдася пастановаў па скаргах выбаршчыкаў. «Мы толькі праз дзень змогем аб гэтым сказаць» — гаворыць кансультант Крэйбург.

Вынесеныя пастановы залежваюцца па некалькі дзён.

Трэба адзначыць, што і пастановы па скаргах прэзідыум горсавета выносіць няправільна. У пастановах не ўказваецца, якое скажэнне дапушчана ў прозвішчы і як прозвішча павінна быць напісана правільна. «Нам пазнаць столькі заяў, што мы аб кожным не можам выносіць рашэння» — гаворыць у горсавеце. І рашэнні выносіцца адразу на паламу спіску.

Прыведзеныя факты — яскрава сведчаць тым, што Менскі горсавет не ахоўвае парушае правы выбаршчыкаў.
Г. КАНАВАЛАЎ.

НЕЗДАВАЛЬНЯЮЧАЯ ПАДРЫХТОУКА

ГОМЕЛЬ (Спец. нар. «Звязда»). У Гомелі непапулярна слаба і неарганізавана вядзецца падрыхтоўка да выбараў. Многія мітусні, шуму і мала канкрэтных спраў. Мы пабывалі на 10 выбарчых участках, і аказалася, што лян існуюць толькі на паперы.

Так, напрыклад, на даных горсавета выбарчых участкаў № 18 змяшчаецца ў клубе збуквавай фабрыкі «Прапа» арганізаванай збожжанага да яго. Пры правярэнні ўказалася, што клуб гэты жывуць на а. Участак вырашана перанесці ў памішанне вышэйшага імя Калініна. Выбаршчыкі, перш чым пайсці на ўчастак, павінны будзь... набыць білеты. Дырэктар тэатра зьяўляецца членам выбарчай камісіі, пачаўшы іх, што ўсіх выбаршчыкаў забяспечыць прасукамі ён не можа. Пакуль што іхніх спраўкі, а ўчастак № 18 фактычна не існуе.

Такаяса не існуе і ўчастак № 24, які павінен быў быць абсталяван заводам «Пролетарыяў» імя Кірава ў памішанні Дома калгаснікаў. Тут таксама існуе толькі пусты пакой, дзе маруюць шпэцыялісты калясці зрабіць.

Не лепш становіцца і на іншых участках. На ўчастках № 21 (памішанне клубу швейніцкага), № 14 (дэкаратыўны інстытут), № 9 (аўтадарожны тэхнікум), № 4 (чыгуначны тэхнікум) і інш. нішто не наладжана, што тут у дзень 12 снежня будзь абавязана выбары ў Вархоўны Совет СССР. За выключэннем выбарчага участка № 14, мы нідзе не засталі старшыню, сакратара або членаў выбарчай камісіі, заўважым мы былі, як дзесяткі грамадзян марыў спяваць іх.

На большасці участкаў зусім не разгортваецца агітацыйна-масавая работа. На праходзячых дзёнах-двух здох выбаршчыкаў прысутнічае вельмі мала колькасць грамадзян. Як правіла, усюды адсутнічае наглядная агітацыя. Няма лозунгаў, плакатаў, дыяграм. Даварыцца асобам яшчэ не ўдзіцца за работу.

І, нарэшце, са спіскамі выбаршчыкаў агітацыя выключна блытаніна. Перабываючы сотні прозвішчаў, імён, годна нараджэння, прылучаныя жыхары паліх кварталаў. У той жа час у спісы ўнесены выхадцы з іншых гарадоў, асабліва з Гомеля грамадзяне і нават памершыя.
ГАСМАН.

НА ЗДЫМКУ: Агітатар-комсомолец т. Шапенноў (крайні справа) праводзіць гутарку з маладымі байцамі Н-скай часты БВА: Багдановым, Андрэевым, Гафарам, Бялявым, І. Ушыўковым аб поспехах краіны Советамі, дасягнутых пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, аб лепшым сыну партыі тав. Варашчылаву, даўшым згоду балатыравацца па Менскім выбарчым акрузе. Фото П. Людзіна (БСФ).

ДАВЕРАНЫ ЗА РАБОТАМ

На аэраўтовай перадыбарчай нарадзе тав. Губчэўскага аднадушна вылучылі давераным 12-га выбарчага участка горада Магілёва. Яму даручаюць ганарова і адказна справу — весці агітацыю за намішаных кандыдатаў у дэпутаты па Магілёўскай выбарчай акрузе: у Совет Саюза тав. Алесіна і ў Совет Нацыянальнасцей — тав. Лісуноў. Гэтай новай рабоце тав. Губчэўскі аддаецца палкам. Яго можна бачыць на участку рапнай, удзен, увечары і нават уначы. Тав. Губчэўскі рамеркаваў па участку ўсіх сваіх агітатараў. Спачатку людзей не хапала, але ён дабіўся дадэкавата вылучыцца агітатарам. Зараз з ім працуе 26 чалавек, якія рэгулярна вядуць заняткі ў гуртках.

Усе агітатары, побач з прапагандай выбарчага закона, вядуць штодзённую агітацыю за зарэгістраваных кандыдатаў у дэпутаты Совета Саюза і Совета Нацыянальнасцей.

Давараным тав. Губчэўскі, правёўшы інструктаж агітатараў, забяспечыў усіх інструкцыямі біяграфіямі тт. Алесіна і Лісуноў.

Заняткі на участку тав. Губчэўскі сіла-

наваў так, каб ён мог асабіста наведаць і правараць ход заняткаў ва ўсіх гуртках.

На Левай Дубровіцы, № 70, жыюць 4 жанчыны з грудных дзецьмі, якія не ведаюць гурток не могуць. Калі аб гэтым даведаўся Губчэўскі, ён сам накіраваўся туды і асабіста праводзіць сярэдні агітацыйна-прапагандацкі гурток.

У мяне не будзе півоната выбаршчыка, не ахопленыя нашай большавіцкай агітацыяй, — заўважыла давераным Губчэўскі. Для індывідуальнай работы з выбаршчыкамі, не ахопленымі гурткамі, тав. Губчэўскі праз партарганізацыю дабіўся вылучыцца яшчэ шасці агітатараў.

Давараным не выпусціць з поля зроку і тав. Шапенноў, побач з прапагандай агітатарскай, вядуць штодзённую агітацыю за зарэгістраваных кандыдатаў у дэпутаты Совета Саюза і Совета Нацыянальнасцей.

Давараным тав. Губчэўскі, правёўшы інструктаж агітатараў, забяспечыў усіх інструкцыямі біяграфіямі тт. Алесіна і Лісуноў.

Заняткі на участку тав. Губчэўскі сіла-

Большавік Губчэўскі з дня на дзень вядзе вялікую агітацыйна-прапагандацкую работу навакольнага выбарчага участка. Яго выбарчы ўчастак з'яўляецца ўзорным, сюды прыехана заціка. Унутранае афармленне памяшкання рабіць воча выбаршчыкаў, там можна знайсці розную літаратуру па палітычнай выбарчай, можна знайсці лобную свабодную газету.

Я кожны вечар стараюся пабываць і ў цэнтры участка, — гаворыць тав. Губчэўскі, уважліва сачы за аказаным выбаршчыкам дэжурных членаў выбарчай камісіі, і калі патрэбна — дамагаю растлумачыць тое ці іншае няяснае пытанне.

Свайой штодзёнай агітацыйна-прапагандацкай работай на участку давераным тав. Губчэўскі ставіць сабе мэтай і дабіваецца агульнага выбарчых участкаў свайго участка для аднадушнага галасавання за кандыдатаў у дэпутаты Совета Саюза — тав. Алесіна і ў Совет Нацыянальнасцей — тав. Лісуноў.

С. ЛАСНЕУСкі.
г. Магілёў.

АГІТУЕМ ЗА СВАІХ КАНДЫДАТАЎ

І з'яўляюцца даверанай асобай на выбарчым участку № 3 Асіпаўіцкай выбарчай акругі. Сваю работу я пачаў з таго, што кожнага агітатара, вылучанага райкомам партыі мне ў дапамогу, прымавала да групы дамоў і дала ім залане пабываць на кватэры ў кожнага выбаршчыка.

Агітатары прайшлі па хатах, пазнаміліся з выбаршчыкамі, расказалі ім біяграфіі кандыдатаў у дэпутаты Вархоўнага Совета тт. Мезіса і Гарачова. За гэтыя кандыдатаў мы разгарнулі шырокую агітацыю. Я сама пабывала ўжо ў многіх выбаршчыкаў і правяла з імі гутаркі.

Правадзячы агітацыю за кандыдатаў, мы да кожнага выбаршчыка падыходзім індывідуальна, расказваючы проста, зразумела і даходліва.

Матэрыялам для агітацыі мы спарыстоўваем лічбы і факты, якія характэрныя для нашай краіны. Мы пераказваем аб поспехах нашай Чырпонай Арміі, пра ўдзел тт. Мезіса і Гарачова ў грамадзянскай вайне, пра іх гераізм.

Выбаршчыкі з вялікай радасцю сустракаюць агітатараў. Пры наведванні хат ім заўважым пмат розных пытанняў. Паказваючыся з выбаршчыкамі, мы пераказаліся, што некаторыя з іх лічаць не ведаюць добра выбарчага закона. Асабліва гэта датычыцца да хатніх гаспадарынь. Таму мы арганізавалі дапаможаць гурткі для вывучэння Палажэння аб выбарах.

Наша задача — дабіцца таго, каб кожны выбаршчык добра ведаў сваіх кандыдатаў і ў дзень выбарчай галасавання за іх. Гэтага мы, безумоўна, дабімся, бо жадаем у выбаршчыкаў адно: выбары ў Вархоўны Совет верных сямю нашай вялікай савецкай радзімы.

СІВАСЦІНСКАЯ Ніна, давераная асоба участка № 3.

НАГЛЯЯ ВЫЛАЗКА ВОРАГАЎ

У Арпанскім раёне выяўлена наглядная контррэвалюцыйная вылазка ворагаў — тэрарыстычныя замах на намесніка старшыні ўчастковай выбарчай камісіі комсомольца Мязжэвіча П. Група судзімых у свой час кулакоў (Буяшоў, Жукоўскі, Салтановіч і інш.) загадаў арганізаваць гэты наглядны замах.

7 лістапада ўвечары тав. Мязжэвіч пасля дэжурства ва ўчастковай камісіі вярнуўся дадому ў калгас «Перамога», Машкоўскага сельсавета. На дарозе на яго напала абнаглеўшая зграя кулацкіх бандаўтаў. Тав. Мязжэвіч звязалі рукі, прывялі яго да дрэва і забілі да поўсмерці.

Аднак, гэты контррэвалюцыйны акт ворагаў старшыня сельсавета Тарасенка К. і партгор Зябела П. на працягу больш 10 дзён сьведка ўтойвалі ад грамадскасці. Тым чынам, толькі 18 лістапада бюро райкома даведалася аб нагляднай вылазцы ворагаў.

Гэта не першы факт беспакаранай варажэй дзейнасці. Яшчэ 19 кастрычніка гэта кулацкая зграя сарвала правядзенне палітдня ў калгасе. Выдзеныя факты дэна паказваюць, што ўся іх дзейнасць была накіравана на зрынуццэ мэрапрыемства партыі і ўрада па падрыхтоўцы да выбараў у Вархоўны Совет СССР.

Кулацкім бандагам савецкімі паліцыяй разваж палітычна-масавай работы ў сельсавеце. Машкоўскі сельсавет зусім не падрыхтаваў да выбараў. Тут ворагі зрывалі

гаспадарча-палітычныя мэрапрыемствы, штодзінні калгаснаму будаўніцтву.

Старшыня сельсавета Тарасенка К. і партгор Зябела П. наўмысна стваралі спрыяльныя ўмовы для дзейнасці кулацка-варажэйных элементаў. Больш таго, яны самі з'яўляюцца саўдзельнікамі поўнай вылазкі кулацкіх бандаўтаў. Тарасенка і старшыня калгаса «Перамога» Шылоўскі заўсёды наладжвалі і пількі з удзельнікамі тэрарыстычнай банды, а партгор Зябела нават з'яўляецца сваяком кулацкіх бандаўтаў Буяшова і Салтановіча.

Бюро райкома партыі ў сваім рашэнні выключыла з работы партыі і зняла з работы старшыню сельсавета Тарасенка, партгора Зябела і старшыню калгаса «Перамога» Шылоўскага. Увесь матэрыял па справах Машкоўскага сельсавета перададзены ў судзючы органы для прыняцця да судовай адказнасці ўдзельнікаў контррэвалюцыйнага тэрарыстычнага замаху.

Аднак, трэба сказаць, што бюро райкома партыі ў сваёй пастанове не зрабіла неабходных палітычных уракаў з гэтай справы.

Усе гэта сведчыць аб прэстэпленні большавіцкай пільнасці ў бюро райкома партыі, аб выключна слабай сувязі райкома з партыйнымі партыйнымі арганізацыямі, аб адрыве яго ад беспартыйных мас у такі адказны перыяд падрыхтоўкі да выбараў у Вархоўны Совет СССР.

М. ЗЯРНИЦІ.

ПАМЫЛКІ НЕ ВЫПРАЎЛЕНЫ

ЛЕНЕЛЬ (Спец. нар. «Звязда»). Дапушчаныя грубыя памылкі і скажэнні ў спісах выбаршчыкаў па многіх выбарчых участках да гэтага часу лян не выпраўляюцца. У Плінскім выбарчым участку (Ушацкі раён) спісы былі вывешаны са спазненнем на два дні. 20 проц. прозвішчаў, імён і імён па бацьку, а таксама ўзрост і месца жыхарства пераблытаны і скажоны. Асобным грамадзянам замест сапраўдных імён записалі мянушкі. У Матрыскім выбарчым участку (гэтага-ж сельсавета) спісы записаны, напісаныя шэрым чарнам. 3 550 выбаршчыкаў 87 не записана імя па бацьку, каля 10 выбаршчыкаў зусім не ўнесены ў спісы. Тут таксама пераблытаны прозвішчы і імёны.

У Плінскім сельсавеце падрыхтоўчай рабоце да выбараў не аддаецца пількай увагі. Нават спісы выбаршчыкаў складаліся несвоечасова і спехам. Адсутвалі і атрымаліся грубыя скажэнні.

Такія-ж скажэнні ў спісах выбаршчыкаў наглядваюцца па раду выбарчых участ-

каў Ленельскага, Вяткоўскага, Чашніцкага і інш. раёнаў.

Спісы выбаршчыкаў даваліся складаным старшым выбарчых камісіі, што прычыніць выбарчому закону. Каля сарака скаргаў за два дні паступіла ад выбаршчыкаў выбарчага участка № 2 (г. Ленель). Выбаршчыкі скарыжылі на тое, што іх не ўнеслі ў спісы, пераблытаны прозвішчы, імёны і т. д. Скаргі законныя. Але на іх не ўсыды своечасова разгучыць, не выпраўляюць дапушчаныя памылкі.

Выбарчая кампанія ўступіла ў рашучы этап — разгортванне большавіцкай агітацыі за вылучаных кандыдатаў у Вархоўны Совет. Выбаршчыкі жадаюць дасканала ведаць сваіх кандыдатаў, іх біяграфіі і работу. Але для гэтага яшчэ вельмі мала зроблена. Выбаршчыкі дакладна не ведаюць біяграфіі сваіх кандыдатаў. Нават многія даверанія асоб не ведаюць кандыдатаў, за якіх ім трэба весці агітацыю. Значная большасць давераных не прыступіла яшчэ да сапраўднаму да сваёй работы.

Н. ВІШНЕУСкі.

ШКОЛА РЫХТУЕЦА ДА ВЫБАРАЎ

8-я поўная сярэдняя школа ў Нава-Барысаве з'яўляецца цэнтрам выбарчага участка. І таму калектыў настаўнікаў і вучняў у апошнія дні вельмі лобюўна і старанна працуе над упрыгожаннем памяшкання школы. На сценах развешаны лозунгі, дыяграмы, табліцы, якія ярка адлюстравваюць нашы выдатныя поспехі.

Асобныя месцы афармляюцца на тэму: «Вярнуць раней і зараз». Тут можна будзе знайсці і з ростам горада і яго культаўры, з лічбай росту фабрыкі і заводаў, колькасці рабочых і іш.

Гэтым дабіцца не заканчваецца работа калектыва школы па падрыхтоўцы да выбараў у Вархоўны Совет СССР. Школьнікі старэйшых класаў глыбока звычуць Сталінскаму Кавестытуцыю, дэклан таварыства Сталіна на VIII з'ездзе Советамі і «Палажэнне аб выбарах у Вархоўны Совет СССР». Паміж класамі з'яўляюцца дагаворы сацыялістычнага саборніцтва на дзятых поспехі ў вучобе.

Правадзячы вялікай работу сярэд. на сельшчынах. Пры школе арганізавал пункт па ліквітацыі непісьменнасці сярэд. жыхароў аружваючых кварталаў. Мы хочам табліца, каб да 12 снежня — гістары-

пага дня выбараў у Вархоўны Совет СССР — у нас не было непісьмага неписьменнага. Арганізаваны гурткі па вывучэнню «Палажэння аб выбарах у Вархоўны Совет СССР», у якіх займаюцца хатнія гаспадары.

Настаўніцкі калектыў праводзіць вялікую работу з бацькамі вучняў. Нядаўна адбыўся агульны сход бацькоў. Сход прайшоў вельмі арганізавана і актыўна. Тут мы слухалі вельмі цікавыя выступленні бацькоў — рабочых шкловавога імя Дзержынскага і зашпальчальнай фабрыкі імя Кірава. Яны гаварылі аб вялікіх клопатах, якія таварыш Сталін праўляе да нашых дзяцей. Гэтыя клопаты мы адчуем штодзённа. Вось, напрыклад, наша поўная сярэдняя школа. Яна мае добрае, новае памяшканне, дзе размяшчаюцца 26 класаў і навуцашна 980 школьнікаў. Школа ўдзячэна класіфікацыямі дэлегатамі. Весела і шчасліва жывём дзеці, весела і шчасліва жывём і працуем мы, савецкія настаўнікі.

В. Т. КУЧАР,
дэпрэтар 8-й нова-барысавскай поўнай сярэдняй школы.

КУРС НА АДЗІЧЭННЕ

КРЫЗІС АСВЕТЫ ў ПОЛЬШЧЫ

«На дарозе повага навуцашнага года многія з нас заўважылі сабе пытанне, ці будзе гэты навуцашны год спайкавым. Так пацвярдае сваю правому з паводу пачатку года навуцашнага года ў кастрычніку 1937 г. польскі міністр асветы Свентаслоўскі.

Анаскі міністра не паабудзены пацвярда. Вядома, школьнае пытанне ў сучаснай Польшчы «неспайкавым» ўжо даўно. У апошнія год, у сувязі з вялікімі скарачэннямі бюджэтных асабаваніяў на школу, крызіс народнай асветы праявіў сабе асабліва ярка.

Польскі фашызм з года на год павялічвае выдаткі на ўзбраення, на ўтрыманне арміі, паліцыі; ён не шкадуе сродкаў для вядзення дыверсійнай і шпіёнскай работы на тэрыторыі СССР, затое пастаянна змяншае выдаткі на асвету.

Орган міністэрства асветы і настаўніцкага саюза «Асвета і выхаванне» піша: «Параўноўваючы бюджэт на асвету бягучага года з бюджэтам мінулага года — мы бачым змяншэнне на 2.740 тысяч злотых. У сапраўднасці вельмі лян большае змяншэнне».

У апошнім гэты орган міністэрства безумоўна праў, хая ён і не пераказвае гэтае «вельмі змяншэнне» на канкрэтную мову лічбаў, што ён савабодна мог бы зрабіць. Вядома, што выдаткі на асвету з 418 мільянаў злотых у 1931 года скараціліся да 287 мільянаў у 1936-37 годзе.

Курс на адзичэнне краіны, які паслядоўна праводзіцца працяглым лагерам Польшчы, да сваёй рэзултытаты.

Фашысцкая газета «Глостварыны кур'ер додзены» вымушана была прызнаць пад кожнай тропі жыхар Польшчы падпісваецца на ўдзяны прамішчаным, а крыжыкам». На старонках польскай газеты не аднарадова прыводзіцца лічба 10 мільянаў непісьменных на 34 мільёны насельніцтва. У Заходняй Беларусі вельмі наветы.

дэ непісьменныя складаюць 70 проц. насельніцтва, а сярэд жыхачы — 90 і 95 проц. Непісьменнасць павялічваецца з кожным годам. Для папярэжжэння гэтага зварненне да адпаведнага органа міністэрства «Асвета і выхаванне». Вось яго словы:

«...дзяцей школьнага ўзросту зараз на 2 мільёны больш, чым у 1927-28 годзе. У сучасны момант лян дзяцей школьнага ўзросту па ўсёй Польшчы складае 5.400 тысяч. Для асветы гэтых дзяцей школьнага ўзросту патрабавацца адпаведнае павялічэнне настаўніцкіх адзінак і школьных памяшканняў. На справе-ж і дзея пастаяннае змяншэнне матэрыяльных сродкаў, якое стварае штодзённыя дэфіцыты ў асвете школах, які выражаецца ў бягучым годзе ў ліку каля мільяна дзяцей, паніжэння па-за школай» (з прамоваў міністра Свентаслоўскага на пасяджанні бюджэтай камісіі).

Ітак, сам польскі міністр палічыў 1 мільён дзяцей з 5.400 тысяч. Там, дзе трэба палічыць пачаўшыя рэзултытаты фашысцкага паваротна, запраўды сучаснай Польшчы не праўляюць асаблівых зольнасцей і веданні матэматыкі. Рад польскіх, гадоўшым чынам апавідаўшых, газет указвае, што колькасць неахопленых школай дзяцей дасягае 2 мільёнаў. Афіцыйна прызнана, што 10 проц. дзяцей, якія фігуруюць у школьных спісках, не наведваюць школы па прычынах няжыкога матэрыяльнага стану іх бацькоў, адсутнасці асветы, абутку, голаду ў сям'і, вялікай адлегласці школы ад месца жыхарства. Як указвае на з'ездзе школьных дзеячоў у Варшаве нейкі доктар Тынельскі, «самі 500 тысяч дзяцей наведваюць школу таг часу, што аб іхніх-небудзь поспехах у навуцашны не можа быць і гутаркі».

Надзвычайны вынік школьнага года — фашысцкая газета «Кур'ер поранні» ў маі г. г. пісала: «23 проц. дзяцей школьнага

ўзросту ў Палескім ваяводства не ахоплены школай, 50 проц. ахоплены даўка неадзельнаюча». Гэта азначае, што 73 проц. дзяцей усёго ваяводства па-за школай.

У Заходняй Беларусі крызіс народнай асветы пачаўся яшчэ і тым, што закрыты амаль усе беларускія школы, дзеці і моладзь, прымушаныя вучыцца на неаруцшай для іх польскай мове, вучацца дрэнна і хутка забываюць таві скарочаныя веды, якія атрымліваюць у школе.

У 1938 годзе, па закону, уведзенаму ў касавіку 1932 года, павінна быць законна рэарганізацыя сістэмы асветы ў Польшчы. Ажыццяўленне гэтага фашысцкага закона яшчэ больш пагоршыла справу пачатковай, сярэдняй і вышэйшай асветы. На падставе гэтага закона на працягу 5 год многія 7- і 6-класныя школы зменены аднакласнымі школамі з акным настаўнікам. У Пазнанскім ваяводстве, напрыклад, у мінулым навуцашным годзе ў такіх школах навуцашна 80 проц. усяго вучняў. Нясята гэтай рэарганізацыі асноўным тыпам школы ў вёсцы з'явіцца школа з адным настаўнікам, якая змяшчаецца ў адной хале.

На падставе таго-ж дэкрэта ад 1932 года рэарганізавана і сетка сярэдніх школ. Да 1932 года асноўным тыпам сярэдняй школы была 8-класная гімназія. Пяль-ж 8-класная гімназія заменена 6-класнай, а паміж гімназіяй і вышэйшай школай створан новы тып навуцашнай установы — ліцей. Для дзяцей працоўных дасупу у гімназію вельмі затрунены, а тым больш у ліцей, які спецыяльна створан для таго, каб дзесяці працоўных слаўдзельнасці яшчэ больш затрунены атрыманне сярэдняй атлуканні і не дапусціць да вышэйшай школы тую нязначную пракаюку неабмянай моладзі, якая пранікла ў гімназіі. Між іншым, у афіцыйным каментары да дэкрэта аб школах прама ўказва-

ся, што дзякуючы ліцею ў вышэйшую навуцашную ўстанову павінны трапіць толькі «найбольш здольныя і зацікаваны да гэтага элементу». Ясна, што ў разуменні польскіх паню «здойнымі і зацікаванымі» могуць быць толькі дзеці памешчыкаў, капіталістаў і буйных чыноўнікаў.

У рэзултыта школьнай палітыкі польскага фашызма і ажыццяўлення закона ад 1932 года ў некалькі раз скарацілася сетка сярэдніх школ.

У Вішне, напрыклад, у 1926 годзе было 36 прыватных і дзяржаўных гімназіяў, у 1933 годзе — 23, а ў мінулым годзе — толькі 21. У настаўніцкіх семінарыях ва ўсёй Польшчы ў 1928-29 годзе навуцашна 39,8 тысяч моладзі, у 1933-34 годзе — 16,1 тысяч, а ў мінулым годзе — толькі 10,2 тысяч.

Аналагічныя карціны і з вышэйшай школай. У 1932 годзе ў Польшчы было 51.721 студэнт, а ў 1936 годзе — толькі 40.000.

У той меры вышэйшая школа недаступна для дзяцей працоўных, могуць служыць дадзеныя статыстычнага штогодніка, па якому на 3.570 студэнтаў Віленскага ўніверсітэта даяцель сялян, рамеснікаў і рабочых было... 59 чалавек. Давярэ сярэдняй і вышэйшай школы зусім зачынены для працоўных прыгнечаных польскім імперыялізмам папьянальнасцей. У гэтым жа Віленскім ўніверсітэце, размяшчаным на тэрыторыі Заходняй Беларусі, студэнтаў беларусоў у мінулым навуцашным годзе было... 94 чалавекі, але і гэта пераважна дзеці беларускіх буржуазі і кулакоў, якія лянчэй перамагамі пераходзілі і палісіі ў вышэйшую школу.

Рост жабраства рабочых і сялян, беспарадоў, пількі жыхарыняў ўмовы, голад выцягваюць на стане асветы і становішчы вучняў. На вуліцах Лодзі, Яльова, Вілені і іншых гарадоў і мастацтва бацькоўна палія групы дзяцей, якія, замест таго, каб вучыцца, вымушаны прадаваць газеты, папярэны, каб такім шляхам дабыць сабе кавалек

